

Perspectiefnota 2014 Midden-Drenthe

18 juni 2013

inhoud

inhoud.....	2
Samenvatting.....	4
1. Leeswijzer	6
2. Terugblik.....	7
2.1. Intro.....	7
2.2. Coalitieakkoord	7
2.3. Bezuinigingen.....	10
2.4. Solide.....	10
2.5. Economische ontwikkelingen	11
2.6. Veranderde samenleving	11
2.7. Veranderde organisatie	12
3. Vooruitblik.....	13
3.1. Intro.....	13
3.2. Onzekerheid	13
3.3. Transities	13
3.4. Ontwikkelen en bezuinigen	14
3.5. Diversen.....	14
4. Begroting 2014 + meerjarenperspectief 2015 tm 2017.....	17
4.1. Intro.....	17
4.2. Begroting 2014	17
4.3. Meerjarenperspectief.....	18
4.4. C-reserve.....	18
5. Bestedingsplan	19
5.1. Intro.....	19
5.2. Plannen in ontwikkeling.....	19
5.3. Algemene toelichting.....	22
5.4. Bestedingsplan in schema	22
5.5. Toelichting bestedingsplan per onderdeel	23

6. Bezuinigingen	30
7. Lokale lastendruk.....	31
Bijlage - kaderbrief begroting 2014	32

Samenvatting

De begroting voor 2014 is de laatste in deze bestuursperiode. Daarom kijken we niet alleen vooruit, maar blikken we ook terug op de afgelopen jaren. Wat waren we van plan en wat hebben we daarvan kunnen realiseren?

In het coalitieakkoord hebben we uitgesproken dat het ons bij ons beleid om mensen gaat. Terugkijkend kunnen we zeggen: zo hebben we ons beleid ook daadwerkelijk vormgegeven, samen met de gemeenteraad. Door te investeren en te vernieuwen. Maar ook als we moesten bezuinigen.

Ons beleid was en is daarnaast financieel solide. Daarin bevestigen we een lijn die ook in vorige bestuursperiodes te zien was.

Vooruitkijken naar de nieuwe bestuursperiode betekent opnieuw: rekening houden met financieel-economische tegenwind. We bereiden ons daarop voor door ambtelijk te laten onderzoeken welke vernieuwingen en besparingen mogelijk zijn.

We hebben voor 2014 voorlopig een aantal onderwerpen in het bestedingsplan opgenomen. Daarnaast blijft er, op basis van de gegevens van dit moment, zowel structureel als incidenteel ruimte beschikbaar in 2014. Ook het saldo van de begroting 2014 is met de kennis van nu positief.

Maar als we verder vooruit kijken, dan is het financiële beeld vanaf 2015 opnieuw somber. Bovendien blijft de omvang van de effecten van het Rijksbeleid een onzekere factor.

Daarom zijn we terughoudend in het bestedingsplan. We kiezen voor die zelfde terughoudendheid door het verwachte begrotingssaldo 2014 niet voor andere doelen in te zetten. Op die manier scheppen we ruimte om latere tegenvallers op te vangen en het nieuwe gemeentebestuur haar eigen keuzes te laten maken.

Daarbij tekenen we aan dat we nog een aantal plannen in ontwikkeling hebben met mogelijk financiële gevolgen. Die benoemen we in deze Perspectiefnota apart. Ook daarbij houden we vast aan ons beleid van terughoudendheid.

Rond de lokale lasten spelen enkele onzekerheden die aanleiding geven om niet nu al uitspraken te doen over de hoogte van de afvalstoffenheffing en rioolheffing maar dat te doen bij de behandeling van de begroting in november 2013.

Alles bij elkaar ligt er in deze Perspectiefnota naar onze opvatting een prima basis voor de conceptbegroting 2014.

Bestedingsplan

tabel 1

<i>nr</i>	<i>omschrijving</i>	<i>krediet (met structu- rele lasten)</i>	<i>struct. lasten</i>	<i>incid. lasten</i>
1.	Gebied achter de Schapendrift Beilen			100.000
2.	IHP/MFA Westerbork	1.300.000	71.500	
3.	IHP/Zuiderenk Wijster	150.000	8.250	
4.	Bruggenbeheer – brug no 7 Drijber	300.000	24.000	
5.	Lidmaatschap Drentse Bedrijven Locaties			8.100
6.	Promotie door deelname beurzen		10.000	
7.	Centrumgebied Beilen			50.000
8.	Buitengewoon opsporingsambtenaar (Boa)			20.000
9.	't Geruzie Veurbij		12.500	
10.	Stimulering recreatie Drentse Hoofdvaart			10.000
11.	Jeugdvoorziening Korhoenlaan Beilen-West			25.000
12.	Speelvoorzieningen Nagtegael Beilen	25.000	5.750	
13.	Pilot Drents Groen / Groenplan Wijster			25.000
14.	Infrastructuur Zuidmaten	700.000	56.000	
15.	Herinrichting infrastructuur Westerbork	2.000.000	160.000	
16.	Uitvoering Drank- en Horecawet			10.000
17.	Accommodaties buitensport			50.000
18.	Wandelroute Stroompad			13.500
19.	Deelname EDR		10.000	
totaal		4.475.000	358.000	311.600
totaal beschikbaar			750.000	936.240
saldo			392.000	624.640

Bezuinigingen

Bij het vaststellen van de begroting 2013 heeft de gemeenteraad de realisering van een aantal bezuinigingen naar 2014 verschoven. Die zijn voor een deel al verwerkt in de meerjarenraming, voor een ander deel zijn ze nu in de concernbegroting meegenomen.

1. Leeswijzer

De opbouw van deze Perspectiefnota is de volgende.

In de eerste plaats kijken we, uitvoeriger dan anders, terug naar de afgelopen jaren. We gaan in grote stappen door het coalitieakkoord en beschrijven wat we hebben kunnen realiseren.

(Terugblik – hoofdstuk 2).

Daarna kijken we vooruit. Naar 2014 maar ook naar de jaren erna. In de voorstellen voor 2014 houden we nadrukkelijk rekening met de verwachtingen voor 2015 en verder.

(Vooruitblik – hoofdstuk 3).

Het volgende hoofdstuk gaat over de voorlopige uitkomsten van de begroting 2014 en het bijbehorende meerjarenperspectief.

(Begroting 2014 – hoofdstuk 4)

Vervolgens komt het bestedingsplan aan de orde, eerst in een tabel en daarna per onderdeel toegelicht.

(Bestedingsplan – hoofdstuk 5)

In het kort staan de bezuinigingen voor 2014 op een rij: de besluitvorming daarover is al afgerond en de uitkomsten zijn verwerkt in de begroting en meerjarenraming.

(Bezuinigingen – hoofdstuk 6)

Het laatste hoofdstuk gaat over de lokale lasten: de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

(Lokale lasten – hoofdstuk 7).

In een bijlage staan de uitgangspunten die we hanteren bij het opstellen van de conceptbegroting.

2. Terugblik

2.1. Intro

De begroting voor 2014 is de laatste die we in deze raadsperiode voorbereiden. Daarom blikken we in deze Perspectiefnota niet alleen vooruit maar kijken we ook terug naar de afgelopen jaren. Op hoofdlijnen leggen we daarmee ook verantwoording af over onze politiek-bestuurlijke resultaten die we altijd in goed en nauw overleg met de gemeenteraad hebben kunnen realiseren.

2.2. Coalitieakkoord

Het centrale thema in het coalitieakkoord was en is “Omdat het ons om mensen gaat”. Met als ondertitel “ombuigen en investeren op Midden-Drentse maat”.

We zijn er trots op dat we dat thema daadwerkelijk concreet hebben kunnen maken.

Bij alle afwegingen, bij investeringen en soms ook bij pijnlijke bezuinigingen hebben altijd de inwoners van onze gemeente centraal gestaan. Dat hebben we ervaren wanneer we als college besluiten namen, we hebben die zelfde houding geproefd in de besluitvorming binnen de gemeenteraad, met alle verschillen in politieke opvattingen die er zijn en blijven.

Een aantal voornemens uit het coalitieakkoord laten we hieronder de revue passeren.

- ❖ De verbondenheid met de dorpen in onze grote gemeente hebben we in stand gehouden. Opnieuw hebben we dorpenbezoeken afgelegd en bij al onze plannen geven we stem aan belangenorganisaties uit dorpen en wijken. Daardoor konden we bijvoorbeeld in een open communicatie met de ouders keuzes maken over het fuseren van basisscholen. Keuzes die soms pijn deden.

Het initiatief “Dorpen centraal met bewoners in het middelpunt” speelt daarin een belangrijke rol.

De dorpsvisies die er aan het begin van deze raadsperiode lagen, hebben we voor het grootste deel kunnen realiseren.

- ❖ De Handhavingsdienst Zuidwest Drenthe is in tijd ingehaald door de Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe (RUD). Een ontwikkeling waaraan we als college met dubbele gevoelens hebben meegedaan. We gaan er nu met overtuiging aan werken om die RUD tot een betaalbaar succes te maken.

- ❖ Ons eigen sociaal vangnet, vorm gegeven in lokaal minimabeleid, hebben we in grote lijnen in stand gelaten. Dat is een belangrijke pijler onder ons gemeentelijk beleid.
- ❖ Als er één beleidsterrein in Nederland in beweging is gekomen, dan is het wel het brede terrein van welzijn en zorg. We hebben daarin als gemeente mee bewogen. Bijvoorbeeld door het formuleren van beleid voor de Wet maatschappelijke ondersteuning en door het begeleiden van de fusie tussen de welzijnsinstellingen.

Daarnaast zijn we begonnen met de voorbereidingen van de drie transities in het sociale domein. Daarin is een kanteling van onze samenleving zichtbaar, waarop we verderop nog kort terugkomen.

- ❖ De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het onderwijs heeft ons zowel positieve als minder positieve ervaringen gebracht. Daardoorheen speelt de bijzondere positie die we als lokale overheid hebben tegenover zelfstandige onderwijsbesturen.

We zijn tevreden over de ontwikkelingen in de huisvesting van het primair onderwijs. We hebben plannen voor diverse brede scholen verder kunnen ontwikkelen, uiteindelijk resulterend in het daadwerkelijk bouwen in diverse dorpen.

We hebben te maken gehad met een crisis in het Openbaar primair onderwijs, wat uiteindelijk heeft geleid tot een nieuwe leiding, bestuurlijk en uitvoerend. We merken dat de verhouding met het onderwijs blijvend aandacht verdienen. Daarbij hebben we alle vertrouwen in het recent aangetreden bestuur.

Ondanks bestuurlijke inspanningen is het niet gelukt een nieuwe school voor Voortgezet Onderwijs in Beilen te laten bouwen. Gemeentebreed zijn we daarover teleurgesteld. Tegelijk onderstreept die uitkomst de verschillen in positie en verantwoordelijkheid tussen overheid en onderwijs: het zijn uiteindelijk de schoolbesturen die daar over gaan.

- ❖ We hebben ingezet op het ontwikkelen van onze economie door de banden tussen het lokale bedrijfsleven en de gemeente aan te halen. Mede door de inzet van een vaste beleidsmedewerker vinden ondernemers de weg naar de gemeente weer. De ontwikkeling van het bedrijventerrein Zuidmaten is daarvan een voorbeeld.
- ❖ De woningmarkt is volledig anders dan enkele jaren geleden. We hebben ons gemeentelijk beleid daaraan aangepast, zonder de ambitie te verliezen die we in “Platteland leeft” samen in beeld hebben gebracht.
- ❖ We hebben een woonplan vastgesteld. We hebben voorbereidingen getroffen om in oost Beilen, in een mooie en natuurlijke omgeving op een volledig nieuwe manier het wonen te ontwikkelen.

- ❖ Onder de paraplu van “Platteland leeft” hebben we een gemeentelijke structuurvisie vastgesteld die concreter handen en voeten geeft aan onze visie. We hebben het bestemmingsplan Buitengebied vastgesteld. Een grote klus die we, na wat haperingen aan het begin, in goed overleg met de bevolking hebben afgerond.

Voor de bestemmingsplannen in het algemeen geldt dat we als gemeente de afgelopen jaren een grote en succesvolle inspanning hebben gedaan om deze plannen allemaal voor te bereiden en vast te stellen. Daarvoor is een compliment op zijn plaats voor de gezamenlijke inzet van organisatie en bestuur.

- ❖ Ook binnen de kernen zijn ruimtelijke vernieuwingen zichtbaar of in voorbereiding. Het terrein aan de Markt in Beilen is verfraaid en we hebben concrete voorbereidingsstappen gezet op weg naar de Woonservicezone Beilen.
- ❖ We hebben het wegenonderhoud op een aanvaardbaar niveau kunnen handhaven. In het coalitieakkoord hebben we uitgesproken meer aandacht te willen geven aan de wegen e.d. binnen de bebouwde kom. De feitelijke situatie buiten de bebouwde kom liet daar beperkt ruimte voor.

We hebben een nieuw Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan opgesteld.

Regelmatig hebben we middelen vrijgemaakt om in het bruggenonderhoud te investeren.

- ❖ We hebben op diverse onderdelen invulling gegeven aan het milieubeleid. Als laatste voorbeeld kan dienen het besluit om op het dak van het gemeentehuis zonnepanelen te plaatsen.
- ❖ Recreatie en toerisme zijn voor onze gemeente een belangrijke levensader. We hebben daarvoor extra menskracht ingezet, wat heeft geresulteerd in diverse initiatieven. De Drentse Hooglanden, samen met het bedrijfsleven ontwikkeld, is daarvan een belangrijk voorbeeld. Net als dat bij het economisch beleid geldt, is een belangrijk winstpunt dat we als gemeente en recreatief bedrijfsleven elkaar weer meer gevonden hebben.
- ❖ Om de dienstverlening te verbeteren hebben we fors ingezet in de ontwikkeling van de digitale dienstverlening. We zijn overtuigd van de onderliggende visie, al realiseren wij ons terdege dat er in de uitvoering nog steeds verbeteringen mogelijk zijn.

2.3. Bezuinigingen

Deze raadsperiode is ook de raadsperiode van de bezuinigingen. De financiële en daarna ook economische crisis blijkt dieper en langduriger dan vooraf verwacht.

We hebben daarom samen met de gemeenteraad gekeken naar mogelijkheden om te hervormen en te bezuinigen. Bij de start van het coalitieakkoord zijn we uitgegaan van de verwachting dat we als gemeente een bedrag van € 6 miljoen zouden moeten bezuinigen.

Dat blijkt achteraf een realistische inschatting te zijn geweest: het lijkt er op dat we in de begrotingen van 2011 tot en met 2014 voor ongeveer € 5,5 miljoen bezuinig(d)en.

Daarbij hebben we gezocht naar een goed evenwicht tussen de verschillende beleidsterreinen zonder de rode draad (het gaat ons om de mensen) uit het oog te verliezen.

Voorbeelden van grote bezuinigingen zijn te vinden op het terrein van Welzijn (veel gesubsidieerde instellingen hebben te maken gekregen met een korting van 10%, sommige zelfs met een fors hoger percentage).

In de openbare ruimte hebben we gekozen voor een soberder onderhoudsniveau.

We hebben in de volle breedte van ons beleid de leges steeds meer kostendekkend gemaakt.

Daarnaast hebben we in de bedrijfsvoering gesneden en hebben we waar mogelijk financieel-technische maatregelen genomen.

2.4. Solide

Het beeld dat uit de beide voorgaande paragrafen opkomt is dat van een dynamische balans tussen investeren en groeien enerzijds en bezuinigen anderzijds.

Aan de ene kant staan er de bezuinigingen van € 5,5 miljoen. Aan de andere kant staat het feit dat we onze structurele bestedingsruimte van € 750.000 per jaar voor bijna de volle 100% hebben kunnen inzetten.

Beide feiten samen onderstrepen dat we die balans in deze periode goed gevonden hebben.

Daarin is deze raadsperiode niet uniek. We zijn als gemeente Midden-Drenthe een gemeente met een solide financieel beleid dat al jaren een constante factor is. Dat lijkt misschien niet zo bijzonder, het kan zelfs een beetje saai klinken, maar het is een absolute voorwaarde om te kunnen zijn wat we als gemeente zijn. Zonder deze koers zou de ruimte voor nieuw beleid aanzienlijke kleiner zijn geweest.

Ook de beperkte mate waarin we als gemeente last hebben van de grondexploitatie onderstreept dat.

2.5. Economische ontwikkelingen

We hebben het hiervoor al aangestipt: de financiële crisis, later uitgegroeid tot een economische crisis, is tijdens de hele raadsperiode nadrukkelijk aanwezig geweest .

Dat heeft, anders dan in de jaren ervoor, ons gedwongen om te begroten, plannen te maken en beslissingen te nemen in onzekere omstandigheden. In de voorgaande jaren konden we doorgaans uitgaan van jaarlijks enkele procenten groei. De afgelopen jaren hadden we echter te maken met tegenvallers die telkens onvoorspelbaar en ook sterk wisselend bleken.

Bij het schrijven van deze Perspectiefnota durven wij niet de uitspraak te doen dat die situatie op korte termijn sterk zal verbeteren.

We hebben eenvoudigweg met deze omstandigheden te rekenen. We zijn er als gemeenteraad en college ook prima in geslaagd om in die omstandigheden onze weg te vinden en het solide, op mensen gerichte beleid voort te zetten.

Goede en tijdige voorbereidingen van bezuinigingen hebben ons daarin geholpen. We hebben daarom voor de nieuwe bestuursperiode de ambtelijke organisatie gevraagd opnieuw te zoeken naar creatieve mogelijkheden om onze begrotingen sluitend te houden en tegelijk te blijven ontwikkelen en investeren.

2.6. Veranderde samenleving

Eén van de grote veranderingen waar we op dit moment mee te maken hebben, is de verandering van onze sociale verzorgingsstaat naar een sociale samenleving waarin inwoners en instellingen allereerst uitgaan van eigen mogelijkheden.

De drie transities in het sociale domein zijn daarvan een groot en duidelijk voorbeeld. De rollen en verantwoordelijkheden van overheid en burgers veranderen. We doen daar als gemeente actief in mee. Daarbij zijn we er alert op dat in die, vaak noodzakelijke en ook positieve veranderingen, mensen die die eigen kracht missen niet buiten de boot vallen.

De vormen en middelen mogen veranderen, maar onze overtuiging dat het om mensen gaat, is in deze raadsperiode niet veranderd.

2.7. Veranderde organisatie

Het wekt geen verbazing dat in een veranderende samenleving de organisatie mee verandert.

Dit jaar hebben we, na een voorbereidingsperiode, ons nieuwe organisatiebeleid vastgesteld met de nota “Dienstbaar en professioneel”. Daarin is de weerslag van de veranderende organisatie te zien.

Niet alleen blijft het aantal medewerkers dalen, ook de dienstverlening zelf verandert. Medewerkers leveren andere professionaliteit in dienstverlening, ondersteunende taken verdwijnen of veranderen.

Daarmee is de organisatie tegelijk kleiner en slagvaardiger geworden.

3. Vooruitblik

3.1. Intro

Onze vooruitblik zal vooral gericht zijn op het jaar 2014. Het is immers ook het jaar van de verkiezingen. Een nieuwe gemeenteraad en een nieuw college zullen begin 2014 hun eigen vooruitblik gaan formuleren in een nieuwe visie voor de komende vier jaren. Daarom past ons bij een vooruitblik terughoudendheid. Die terughoudendheid past ons bovendien omdat we er op basis van de meerjarenraming van uit moeten gaan dat we vanaf 2015 opnieuw met bezuinigingen te maken krijgen.

3.2. Onzekerheid

Wat zelfs voor 2013 nog steeds aan de orde, is zeker van toepassing op 2014: de verwachtingen zijn onzeker.

Dat geldt de wereldeconomie, maar dichterbij huis ook de nationale ontwikkelingen. Hoe de Nederlandse economie er voor staat, wat dat voor het Rijksbeleid en voor de gemeentelijke middelen gaat betekenen, we doen er geen uitspraken over. Daar komt bij dat het Rijksbeleid nogal eens verandert omdat de huidige regering wisselend andere partijen nodig heeft om meerderheidsbesluiten te kunnen nemen.

We hebben inmiddels geleerd met die onzekerheid om te gaan en zo gaan we ook van start met de begroting 2014.

3.3. Transities

Wat we hiervoor geschreven hebben over de veranderende samenleving zal in 2014 zeker zichtbaar worden in de drie transities: Jeugdzorg, AWBZ en Participatiewet.

In de meicirculaire is voor 2015 voor het eerst een bedrag opgenomen voor de Jeugdzorg: de bijdrage van het Rijk wordt begroot op € 5,9 miljoen. Omdat we nog in het geheel niet kunnen begroten wat de werkelijke uitgaven gaan worden, laten we deze inkomsten en uitgaven nog buiten de meerjarenramingen. Voor de transities AWBZ en Participatiewet biedt de meicirculaire geen nieuws.

Door de transities wordt de gemeente echt de eerste overheid die ze ook graag wil zijn. Bij uitstek in staat om maatwerk te leveren, met een minimum aan bureaucratie.

Met de transities komt ook de samenwerkingsvraag mee: wat kunnen we als gemeente zelf, waar hebben we andere gemeenten nodig en waar werken we samen met non-profit en profitorganisaties?

3.4. Ontwikkelen en bezuinigen

Het saldo van de begroting 2014 lijkt positief uit te komen. Over de onderliggende informatie schrijven we hierna in Hoofdstuk 4.

Binnen dat positieve saldo is er opnieuw € 750.000 aan structurele bestedingsruimte beschikbaar. Incidenteel is er € 936.000 aan bestedingsruimte.

Dat geeft de mogelijkheid om te investeren en te ontwikkelen waar dat voor onze gemeente nodig en zinvol is. In het bestedingsplan vullen we beschikbare ruimte echter beperkt in. Dat doen we op goede gronden.

We willen de verwachtingen voor 2014 namelijk niet los zien van het perspectief voor de jaren erna. Dat perspectief is opnieuw financieel ongunstig.

Daarom kiezen we ervoor om de middelen voor nieuwe bestedingen terughoudend in te zetten. En we kiezen ervoor om het verwachte positieve saldo voor 2014 niet in te zetten maar beschikbaar te houden.

Dat doen we niet alleen om het nieuwe gemeentebestuur ruimte te geven. We maken deze keuze nadrukkelijk ook om op nieuwe tegenvallers, misschien al wel in 2014 maar zeker in de jaren erna, goed op te kunnen vangen.

Om de zelfde reden hebben wij de ambtelijke organisatie gevraagd ideeën te verzamelen en uit te werken die in de nieuwe bestuursperiode tot hervormingen en bezuinigingen kunnen leiden. Zodat een nieuwe raad en een nieuw college op tijd goed onderbouwde keuzes kunnen maken.

3.5. Diversen

Hieronder benoemen we een aantal ontwikkelingen die van invloed (kunnen) zijn op het beleid en de financiën in 2014.

❖ Regionale uitvoeringsdienst Drenthe (RUD)

Per 1 januari 2014 gaat de RUD van start. Als gemeente nemen we deel in deze gemeenschappelijke regeling. De RUD gaat aan de slag met taken op het terrein van milieu(handhaving). De afspraken tussen RUD en gemeenten gaan eerst gelden voor twee jaar. Het is de bedoeling dat de relatie tussen RUD en gemeenten vanaf 2016 een inkoop-karakter krijgt.

Op die manier kunnen we als gemeente dan kiezen welke activiteiten we inkopen en welk bedrag we daarvoor inzetten. Ook bestaat de mogelijkheid dat de RUD een breder takenpakket gaat oppakken.

De vorming van de RUD leidt in onze eigen organisatie de eerste twee jaar tot frictiekosten. In de voorbereidingen van de RUD is afgesproken dat de gemeenten zelf die frictiekosten zullen dragen. In 2014 gaat het in Midden-Drenthe om € 169.000, in 2015 om € 243.000. Deze bedragen zijn taakstellend in onze gemeentelijke conceptbegroting opgenomen onder de post bedrijfsvoering. Mocht het niet mogelijk zijn om beide bedragen te realiseren, bovenop de bezuinigingstaakstelling voor bedrijfsvoering van € 150.000 in 2014, dan zullen wij een beroep doen op de C-reserve.

Het Rijk heeft aan de invoering van de RUD's een bezuiniging gekoppeld van (voor onze gemeente) een bedrag dat in 2015 is opgelopen tot € 181.000 structureel. De RUD heeft deze bezuiniging niet kunnen realiseren en daardoor komt de bezuiniging ten laste van onze algemene middelen.

❖ Regionalisering brandweer

Ook de regionalisering van de brandweer start op 1 januari 2014. Op dit moment wordt hard gewerkt aan een eerste HVD (Hulpverleningsdienst Drenthe) begroting. Met de HVD is nog discussie over bepaalde vervangingsinvesteringen. Vooralsnog gaan we ervan uit dat de totale budgetten, los van de frictiekosten, gelijk blijven aan die van 2013.

De frictiekosten voor de gemeente Midden-Drenthe bedragen ongeveer €139.000. Net zoals bij de RUD zullen deze kosten als taakstelling binnen de bedrijfsvoering worden opgenomen. Mocht blijken dat de frictiekosten niet hierbinnen kunnen worden opgevangen, dan zullen wij een beroep op de C-reserve doen.

❖ Wet HOf

De Tweede Kamer heeft in het voorjaar van 2013 de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet HOf) aangenomen, met een aantal amendementen. Deze wet beperkt de mogelijkheden voor decentrale overheden om investeringen te doen. De achtergrond van deze wet is dat de schuldenpositie van de lagere overheden meetelt bij de in Europa gemaakte afspraken over de hoogte van de overheidsschuld.

De amendementen die zijn aangenomen verbeteren de positie van decentrale overheden in de wet. Zo is afgesproken dat er de eerste jaren geen sancties worden toegepast bij een overschrijding van de norm en zijn de mogelijkheden verruimd.

De volgende stap is agendering bij de Eerste Kamer. Inschatting is dat de behandeling in de Eerste kamer na de zomer 2013 plaatsvindt, waarna de wet op 1 januari 2014 zal worden ingevoerd. Gezien de aangenomen amendementen verwachten we voor in ieder geval 2014 geen beperking van de geplande investeringen.

4. Begroting 2014 + meerjarenperspectief 2015 tm 2017

4.1. Intro

Hieronder staan de eerste indrukken rond de begroting 2014 en het meerjarenperspectief voor de jaren erna. Passend bij het karakter van een Perspectiefnota gaat het nog niet om cijfers achter de komma, maar om een eerste richting die kan dienen als voorbereiding op de begroting die in november 2013 aan de orde komt.

4.2. Begroting 2014

In cijfers (de cijfers zijn afgerond op tienduizendtallen)

<i>situatie</i>	<i>bedrag</i>	<i>bedrag</i>
In de meerjarenraming voor 2014, zoals opgenomen in de begroting 2013, was het verwachte positieve saldo voor 2014 ongeveer € 440.000.		440.000
De structurele effecten van de voorjaarsnota 2013 bedragen ongeveer € 180.000 negatief.		- 180.000
De meicirculaire 2013 leidt voor onze gemeente tot een positief resultaat van ongeveer € 300.000.		310.000
De opbouw van de concernbegroting 2014 leidt voorlopig tot een negatief saldo van ongeveer € 210.000. In de begroting houden we bijvoorbeeld rekening met autonome ontwikkelingen met de kaders die zijn aangegeven in de kaderbrief (bijlage bij deze Perspectiefnota). Ook zijn in de begroting de bezuinigingen verwerkt waarover de gemeenteraad in november 2012 een beslissing heeft genomen, maar die, conform dat besluit, pas in 2014 geëffectueerd worden.		- 210.000
verwacht saldo 2014		360.000

Toelichting

- ❖ Opnieuw verwijzen wij naar onze algemene lijn: de jaren na 2014 wijzen in de richting van nieuwe bezuinigingen. Er is daarom alle reden om het verwachte positieve saldo nu niet in te zetten.

- ❖ Daar komt voor het jaar 2014 het volgende bij. De regering heeft uitgesproken voor 2014 een bezuiniging te willen realiseren van € 6 miljard. Die maatregelen zullen direct effect hebben op de omvang van de geldstromen van het Rijk naar de gemeente. Voor onze gemeente zal het daarbij waarschijnlijk gaan om een bedrag dat minimaal gelijk is aan het verwachte positieve saldo.

4.3. Meerjarenperspectief

Voor 2014 lijken we dus in eerste instantie af te stevenen op een positief saldo, onder voorbehoud van de genoemde rijksbezuinigingen en de andere variabelen die deze uitkomst kunnen beïnvloeden.

Voor de jaren erna is het perspectief zonder meer financieel ongunstig:

2015 € 1,3 miljoen tekort
2016 € 0,95 miljoen tekort
2017 € 0,55 miljoen tekort

Ook daarom is er alle aanleiding om in 2014 behoedzaam met het begrotingssaldo en de bestedingsruimte om te gaan.

4.4. C-reserve

De C-reserve is een tijdelijke reserve, die is ingesteld om financiële tegenvallers op te kunnen vangen die een gevolg zijn van de financieel-economische crisis die alweer enkele jaren terug is ontstaan.

Het saldo van de C-reserve bedraagt, na verwerking van de jaarrekening 2012, € 2.533.758.

5. Bestedingsplan

5.1. Intro

In dit hoofdstuk geven we een eerste aanzet voor verdeling van de bestedingsruimte in 2014 over de diverse onderwerpen.

In de conceptbegroting die we dit najaar aanbieden, zullen we – op basis van de discussie in de raad op 4 juli 2013 en de actuele feiten en omstandigheden van dat moment – een definitief bestedingsplan opnemen.

Na de vaststelling van de begroting ligt het bestedingsplan 2014 daarmee vast.

Voor we nu ingaan op het bestedingsplan, geven we aandacht aan enkele ontwikkelingen die wel van belang zijn voor onze gemeente, maar waarvoor we nog geen concreet bedrag vragen uit de structurele of incidentele bestedingsruimte (paragraaf 5.2.).

5.2. Plannen in ontwikkeling

Er is een aantal ontwikkelingen die naar verwachting in de conceptbegroting een plaats krijgen in het bestedingsplan, maar waarvan we nu de bedragen nog onvoldoende concreet kunnen benoemen. Ook zijn er plannen in de maak waarvoor we mogelijk een beroep zullen doen op de Leefbaarheidsreserve. Daarnaast zijn er zaken die beleidsmatig van belang zijn, maar waarover we financieel nog geen uitspraken kunnen doen.

❖ Schuldhelpverlening

We zijn bezig om de uitvoering van de schuldhelpverlening te herijken. De economische crisis zorgt voor een toename van het aantal mensen met schulden, waarbij schulden ook omvangrijker worden. Niet alleen voor de mensen zelf, maar ook voor de samenleving heeft dat (im)materiële gevolgen.

Op dit moment kunnen we nog niet aangeven welke (financiële) effecten nieuw beleid kan hebben. We kunnen niet op voorhand uitsluiten dat aan de voorkant extra middelen nodig zijn om aan de achterkant effectief te kunnen handelen.

❖ Museum MMAN

Op dit moment zijn er plannen voor het Museum MMAN (op het terrein van het voormalig munitiedepot in Nieuw Balinge) in ontwikkeling. We staan als college positief tegenover deze ontwikkeling, omdat die prima past in onze ambities op het terrein van Recreatie en Toerisme.

We zullen de komende maanden duidelijkheid krijgen of we als gemeente op de een of andere manier de plannen nog (financieel) moeten ondersteunen.

❖ Participatiebudget / re-integratiebudget

Het Participatiebudget is een geormerkte rijksbijdrage, bedoeld om de participatie van burgers te bevorderen.

Het Participatiebudget kent drie gescheiden geldstromen: een deel voor volwasseneneducatie, een deel voor inburgering en het grootste deel voor de re-integratie van mensen met een bijstandsuitkering. Tussen die drie stromen zitten schotten: we mogen als gemeente geen geld van de ene stroom overhevelen naar de andere stroom.

In 2013 hebben we in het re-integratiebudget (een van de drie onderdelen van het Participatiebudget) een bedrag van ruim € 900.000 beschikbaar. Daarvan komt ca. € 690.000 uit de Rijksbijdrage. Een bedrag van ongeveer € 220.000 is beschikbaar vanuit de daarvoor bestemde reserve. Deze reserve is eind 2013 waarschijnlijk opgebruikt.

Voor 2013 lijken deze middelen op dit moment toereikend voor de uitvoering van het vastgestelde re-integratiebeleid. Mogelijk is in de loop van 2013 alleen nog extra geld nodig voor de verlenging van een sociale activeringsproject. Dat project kan op die manier doorlopen tot 1 januari 2014.

Meteen na de zomervakantie gaan we als college een voorstel voor de gemeenteraad voorbereiden voor het re-integratiebeleid 2014.

❖ GVVP

In de begroting 2013 heeft de gemeenteraad uitgesproken eerst het GVVP zelf te willen vaststellen om daarna, binnen de structurele ruimte die er in 2013 nog zou zijn, te besluiten over het daadwerkelijk beschikbaar stellen van geld.

Inmiddels heeft de gemeenteraad het GVVP vastgesteld. Op dit moment bereiden we een beleidsmatige prioritering binnen het GVVP voor. Zodra de gemeenteraad daarover in september 2013 een besluit heeft genomen, is ook afweging binnen het bestedingsplan 2014 mogelijk. Dat zal dus gebeuren bij de begrotingsbehandeling. Op dat moment vindt ook de afweging plaats of eventuele middelen structureel en/of incidenteel ingezet kunnen worden.

❖ Ontwikkeling wijken

We hebben plannen in voorbereiding voor de sociale en ruimtelijke ontwikkeling van de wijken in de grotere dorpen. In die plannen nemen we ook het vervolg op van de dit jaar gestarte wijkverbeteringsmaatregelen. Voor de kosten die dit met zich meebrengt zullen we de gemeenteraad naar verwachting voorstellen een bedrag uit de Leefbaarheidsreserve beschikbaar te stellen.

❖ Renovatie omgeving Koepelkerk

Wij voeren al langere tijd gesprekken met het kerkbestuur van de Koepelkerk. Van beide zijden is er de wil om de ruimtelijke inrichting van het openbare gebied te verbeteren. Wij staan er niet op voorhand afwijzend tegenover om daarvoor financiële middelen beschikbaar te stellen, maar daarvoor is wel overeenstemming met het kerkbestuur nodig over het totaal van de afspraken.

5.3. Algemene toelichting

In de aanloop naar deze perspectiefnota hebben we als college een aantal bestedingswensen verzameld en ons daarover een eerste mening gevormd.

Hieronder staan het voorlopige bestedingsplan in een tabel, daarna volgt een korte toelichting.

5.4. Bestedingsplan in schema

tabel 4

<i>nr</i>	<i>omschrijving</i>	<i>krediet (met structu- rele lasten)</i>	<i>struct. lasten</i>	<i>incid. lasten</i>
20.	Gebied achter de Schapendrift Beilen			100.000
21.	IHP/MFA Westerbork	1.300.000	71.500	
22.	IHP/Zuiderenk Wijster	150.000	8.250	
23.	Bruggenbeheer – brug no 7 Drijber	300.000	24.000	
24.	Lidmaatschap Drentse Bedrijven Locaties			8.100
25.	Promotie door deelname beurzen		10.000	
26.	Centrumgebied Beilen			50.000
27.	Buitengewoon opsporingsambtenaar (Boa)			20.000
28.	't Geruzie Veurbij		12.500	
29.	Stimulering recreatie Drentse Hoofdvaart			10.000
30.	Jeugdvoorziening Korhoenlaan Beilen-West			25.000
31.	Speelvoorzieningen Nagtegael Beilen	25.000	5.750	
32.	Pilot Drents Groen / Groenplan Wijster			25.000
33.	Infrastructuur Zuidmaten	700.000	56.000	
34.	Herinrichting infrastructuur Westerbork	2.000.000	160.000	
35.	Uitvoering Drank- en Horecawet			10.000
36.	Accommodaties buitensport			50.000
37.	Wandelroute Stroompad			13.500
38.	Deelname EDR		10.000	
totaal		4.475.000	358.000	311.600
totaal beschikbaar			750.000	936.240
saldo			392.000	624.640

5.5. Toelichting bestedingsplan per onderdeel

5.5.1. Gebied achter de Schapendrift Beilen

krediet	structureel	incidenteel
		100.000

Het gebied achter de Schapendrift is de afgelopen jaren langzamerhand achteruit gegaan. In samenwerking met de bewoners gaan we het terrein opknappen door een combinatie van maatregelen zoals het verkopen van stukjes grond en het opknappen van het resterende terrein. Dat doen we in de vorm van een buurtproject. De keuze voor deze aanpak kan betekenen dat de uitvoering wat meer tijd in beslag neemt, maar uiteindelijk een positief sociaal en ruimtelijk effect heeft.

5.5.2. IHP / MFA Westerbork

krediet	structureel	incidenteel
1.300.000	71.500	

De voorbereidingen om te komen tot een Multifunctionele Accommodatie in Westerbork zijn in volle gang. De oorspronkelijke plannen gingen uit van een kredietbehoefte van € 6,1 miljoen. Op basis van een eerste voorlopig ontwerp is er € 1,3 miljoen extra nodig. Daarvoor zijn diverse oorzaken: loon- en prijsstijgingen, verhoging BTW, maatregelen om geluidsoverlast te voorkomen, aanpassing van de gymlokalen en aanpassingen voor Het Orkest.

Het nu bepaalde krediet is taakstellend.

5.5.3. IHP – Zuiderenk Wijster

krediet	structureel	incidenteel
150.000	8.250	

Het dak van de openbare basisschool Zuiderenk in Wijster moet gerenoveerd worden. Daarvoor is een bedrag van € 150.000 nodig.

5.5.4. Bruggenbeheer – brug no 7 Drijber

krediet	structureel	incidenteel
300.000	24.000	

Bij inspecties in 2011 en 2012 is duidelijk geworden dat de staaldikte van langs- en dwarsliggers door roest afneemt. De brug wordt daardoor te zwak voor het huidige zware verkeer. De brug is inmiddels 80 jaar oud en nu aan vervanging toe.

Bij de uitwerking van deze maatregel gaan we ook kijken naar het gebruik van andere bruggen in de directe omgeving als alternatief, maar ook dat heeft (financiële) effecten.

5.5.5. Lidmaatschap Drentse Bedrijven Locaties

krediet	structureel	incidenteel
		8.100

Het lidmaatschap van de Drentse Bedrijven Locaties brengt ons in verbinding met de NOM, Investerings- en Ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland. De komende periode moet blijken of de rol van de NOM en ook onze gemeentelijke betrokkenheid voldoende toegevoegde waarde hebben. Tegelijk is het op dit moment verstandig nog aangehaakt te blijven, zodat we als gemeente in elk geval in beeld zijn bij eventuele projecten en investeringen.

5.5.6. Promotie door deelname aan beurzen

krediet	structureel	incidenteel
	10.000	

We hebben als gemeente duidelijke ambities op het gebied van Recreatie en Toerisme, Wonen en Werken. Om die ambities te kunnen realiseren moeten we als gemeente zichtbaar zijn, onder andere op beurzen zoals de beurs Bouwplan, Open Bedrijven Dagen e.d.

5.5.7. Centrumgebied Beilen

krediet	structureel	incidenteel
		50.000

Het masterplan Beilen dateert van 2006. Sinds die tijd zijn er diverse ontwikkelingen geweest (economische teruggang, webwinkels e.d.) die vragen om een nieuwe kijk op het centrumgebied in Beilen. Samen met de betrokkenen gaan we bezien hoe we, waar mogelijk door concrete maatregelen, het centrumgebied van Beilen vitaal kunnen houden.

5.5.8. Buitengewoon opsporingsambtenaar (Boa)

krediet	structureel	incidenteel
		20.000

De Boa voorziet in een behoefte in onze gemeente. De recente evaluatie maakt dat duidelijk. Deze opsporingsambtenaar treedt bemiddelend en corrigerend op als er sprake is van meldingen van kleine overlast. Voorbeelden zijn overlast door dieren, drank, geluid, afval parkeren, jongeren e.d.

5.5.9. 't Geruzie Veurbij

krediet	structureel	incidenteel
	12.500	

Door middel van dit project dragen we bij aan het voorkomen en oplossen van burenruzies. Daarmee ondersteunen we als gemeente de sociale samenhang en kracht in straten, wijken en buurten. Omdat andere financieringsbronnen wegvallen, zijn Woonservice en de gemeente nu de enige financiers van dit project. Met dit bedrag blijft het project bestaan op het meest sobere niveau.

5.5.10. Stimulering recreatie Drentse Hoofdvaart

krediet	structureel	incidenteel
		10.000

Het recreatief gebruik van de Drentse Hoofdvaart gaat naar verwachting toenemen, onder andere door de opening van het kanaal Ter Apel – Erica. Zowel de vaart zelf als de omgeving zijn toeristisch interessant gebied. Samen met het Recreatieschap en de gemeenten Assen, Meppel en Westerveld gaan we maatregelen nemen om toeristen te stimuleren te komen en langer te blijven door gebruik te maken van die historie: verhalen verzamelen en daarna verbeelden in bijvoorbeeld informatieborden of verhalenpalen

5.5.11. Jeugdvoorziening Korhoenlaan Beilen-West

krediet	structureel	incidenteel
		25.000

In Beilen-West is behoefte aan meer voorzieningen voor jongeren van pakweg 10 tot 14 jaar. De bewoners zien daarvoor een mogelijkheid door het bestaande terrein aan de Korhoenlaan te upgraden met een voetbalkooi, enkele survivalonderdelen en meubilair.

5.5.12. Speelvoorzieningen Nagtegaal Beilen

krediet	structureel	incidenteel
25.000	5.750	

In het Beleidsplan Spelen (2011) is beschreven dat er in de hele gemeente een aantal verbeteringen nodig is, door het aanleggen van nieuwe speelvoorzieningen of het verbeteren van bestaande speelvoorzieningen. De benodigde middelen zijn begroot op € 100.000. Daarvan is in 2012 € 50.000 besteed. In 2013 hebben we hier geen prioriteit aan gegeven en daarom is er ook geen extra geld in het bestedingsplan opgenomen.

Voor 2014 kiezen we voor speelvoorzieningen in de wijk Nagtegaal waar veel kinderen wonen maar relatief weinig speelvoorzieningen zijn.

5.5.13. Pilot Drents Groen / Groenplan Wijster

krediet	structureel	incidenteel
		25.000

Pilot Drents Groen

In Wijster leeft bij een groep inwoners de wens om meer fruitbomen in het dorp te krijgen. Landschapsbeheer Drenthe en de BOKD werken aan een projectplan, waarbij ook Dorpsbelangen Wijster is betrokken. Incidentele kosten € 10.000. Het beoogde resultaat: heringerichte erven in en aan de rand van Wijster, waarbij inwoners zelf voor het onderhoud gaan zorgen.

Groenplan Wijster

In het Groenbeleidsplan 2006 – 2015 staat ook een aantal maatregelen voor het openbaar groen in Wijster. Het ligt voor de hand om dat meteen op te pakken, in combinatie met de pilot Drents Groen

5.5.14. Infrastructuur Zuidmaten

krediet	structureel	incidenteel
700.000	56.000	

Begin 2013 heeft de gemeenteraad aan voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld voor de ontsluiting van Zuidmaten. Richtinggevend daarbij waren en zijn de afspraken die de gemeente en de DOMO (Friesland Campina) in de herfst van 2012 hebben gemaakt. In 2014 komen de maatregelen tot uitvoering.

5.5.15. Herinrichting infrastructuur Westerbork

krediet	structureel	incidenteel
2.000.000	160.000	

Vanuit de structuurvisie Westerbork hebben gemeenteraad en college diverse besluiten genomen en middelen beschikbaar gesteld.

Voor de schoolroutes, het Van Weezelplein en de Molenweg en het doorgaand verkeer is een krediet beschikbaar gesteld van € 2.500.000. We hebben een BDU/subsidie aangevraagd voor een bedrag van € 400.000.

Aanvullend daarop is nu een krediet nodig € 2.000.000 voor de herinrichting van de wegstructuur Westeinde/Hoofdstraat/Oosteinde. Daarmee is voor de herinrichting van de infrastructuur in totaal een krediet van € 4.900.000 beschikbaar, ervan uitgaande dat we de subsidie inderdaad ontvangen

Bij de aanpassingen in de infrastructuur wordt in beperkte mate gelijktijdig ook uitvoering gegeven aan het Groenbeleidsplan 2006-2015. Te denken valt aan het vervangen van verouderde plantvakken en de uitvoering van structuur verbeterende maatregelen.

5.5.16. Uitvoering Drank- en Horecawet

krediet	structureel	incidenteel
		10.000

De gemeente heeft een extra taak gekregen: handhaving op basis van de Drank- en Horecawet. Het uitgangspunt is om die taak pragmatisch uit te voeren, aansluitend aan ons eigen beleid. Daarvoor zullen we zo nu en dan specialistische menskracht moeten inhuren. Om te bezien hoe zich dit ontwikkelt, is daarvoor in 2014 incidenteel een beperkt bedrag beschikbaar.

5.5.17. Accommodaties buitensport

krediet	structureel	incidenteel
		50.000

De gemeenteraad stelt naar verwachting in juni 2013 nieuw beleid vast voor de accommodaties van de buitensport. Onderdeel daarvan is een heldere afbakening van basisvoorzieningen (verantwoordelijkheid gemeente) en nevenvoorzieningen (verantwoordelijkheid sport). Waarschijnlijk moet de gemeente in een beperkt aantal gevallen basisvoorzieningen aanleggen/aanpassen. Daarbij zal het gaan om redelijk kleine bedragen.

5.5.18. Wandelroute Stroompad

krediet	structureel	incidenteel
		13.500

Deze wandelroute is onderdeel van de totale wandelstructuur in en rond Beilen, uiteindelijk leidend tot een rondje Bijlloo. De route legt een verbinding tussen het centrum van Beilen en het buitengebied Alting en Klatering. De route sluit ook aan bij de Roel Reintjesroute en de natuurroute Waterwingebied. Ook kan de route genomen worden vanuit het Mijmerpad van GGZ Drenthe. De totale kosten bedragen naar verwachting €31.500. Naast de bijdrage van de gemeente, is er sprake van zelfwerkzaamheid en bijdragen uit het Fonds Vitaal en Sociaal Economische Vitalisering. Het onderhoud zal gebeuren door bewoners/cliënten van GGZ Drenthe.

5.5.19. Deelname EDR

krediet	structureel	incidenteel
	10.000	

De gemeenteraad heeft besloten om toe te treden tot de Eems Dollard Regio. Voor de kosten van het lidmaatschap en voor eigen activiteiten om (Europese) subsidies te verkrijgen is een structureel bedrag van € 10.000 toereikend. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om voorbereidingskosten voor projecten die niet in een project zelf meegefinancierd worden.

6. Bezuinigingen

Zoals we eerder in deze perspectiefnota al schreven: we hebben voor 2014 geen nieuwe bezuinigingen hoeven voor te bereiden, maar passen alleen die bezuinigingen toe waarover de gemeenteraad al eerder een uitspraak heeft gedaan. Het gaat om de volgende bezuinigingen. Daarbij gaat het zowel om feitelijke bezuinigingen als om het verhogen van inkomsten.

tabel 5

nr	maatregel	2014
1.	Toeristenbelasting	€ 38.000
2.	Indexeringen naar 0% ¹	€ 12.725
3.	Actualisering prognoses ²	€ 25.390
4.	Logopedie	€ 63.745
5.	Wmo individuele voorzieningen	€ 75.000
6.	Verslavingszorg	€ 27.000
7.	Wegen	€ 50.000
8.	Hertenkampen	€ 33.000
9.	Taakstelling bedrijfsvoering	€ 150.000
totaal		€ 474.860

¹ dit betreft een financieel-technische bezuiniging.

² idem

7. Lokale lastendruk

lokale lasten

Bij de bepaling van de lokale lastendruk kijken we naar de volgende belastingen en heffingen: de onroerendzaakbelasting, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Leges en dergelijke dragen het karakter van een betaling voor individuele diensten en tellen daarom in de lokale lastendruk niet mee. De kosten van leges kunnen immers ook nooit hoger zijn dan de werkelijke kosten.

2014

Voor 2014 doen we in deze Perspectiefnota nog geen cijfermatige uitspraken over de totale lokale lastendruk.

Voor de OZB geven we, net als andere jaren, invulling aan de afspraken uit het coalitieakkoord.

Voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing werken we aan een afweging die niet alleen gericht is op 2014, maar ook op de jaren erna. Daarbij streven we naar een zo gelijkmatige ontwikkeling over een aantal jaren. Daarbij spelen ook egalisatiereserves een rol.

Voor ons is het van belang daarin mee te kunnen nemen wat de uitkomsten zijn van de nieuwe aanbesteding van de afvalverwerking. Daarover verwachten we in september of oktober 2013 meer te kunnen zeggen.

Ook willen we in onze afwegingen meenemen de vrijwel zekere teruggave aan onze gemeente van een bedrag van ca. € 600.000 in 2016.

OZB

Voor de OZB gelden de afspraken zoals vastgelegd in het coalitieakkoord (zie ook de bijlage bij deze perspectiefnota). Voor de begroting 2014 geldt het percentage zoals genoemd in de CBS-prognose van maart 2013, te weten 2. De OZB-tarieven zullen dus in 2014 met 2% stijgen, het percentage dat dient als inflatiecorrectie.

Bijlage - kaderbrief begroting 2014

We hebben deze kaderbrief in het voorjaar 2013 vastgesteld en daarmee de ambtelijke organisatie de kaders aangereikt waarbinnen de concernbegroting zal worden voorbereid.

1. Inleiding

In deze kaderbrief staan de financieel-technische uitgangspunten voor de samenstelling van de begroting 2014 en voor de meerjarenraming 2015– 2017 opgenomen. Het betreft in hoofdzaak de kaders die gelden voor de begroting exclusief eventueel nog toe te passen bezuinigingen.

De financieel economische context staat voldoende beschreven in de perspectiefnota zelf.

2. Provincie

De provincie stelt in haar toezichhoudende rol voorwaarden aan de gemeente voor behoedzaam financieel beleid. Dit betekent onder andere dat de begroting materieel in evenwicht moet zijn. Structurele lasten moet de gemeente dekken uit structurele baten. Hierbij kijkt de provincie ook naar de onderbouwing van de ramingen.

Aan het vereiste van materieel begrotingsevenwicht voldoet de gemeente bijvoorbeeld niet als de gemeente de lasten niet indexeert (als verkapte bezuiniging om de begroting sluitend te krijgen) terwijl de gemeente in de loop van het jaar wel de hogere geïndexeerde bedragen moet uitbetalen.

Ook toetst de provincie of de gemeente meerjarig zowel aan de baten- als aan de lastenkant indexen heeft opgenomen of die juist aan beide kanten buiten beschouwing heeft gelaten. Door alleen indexen aan batenkant op te nemen zou de gemeente zich rijker rekenen dan dat zij werkelijk is. De lastenkant zal zeker met prijsstijgingen te maken krijgen.

3. Kaders begroting 2014

Uiteindelijk moet er dus, na het toepassen van bezuinigingen, sprake zijn van een materieel sluitende begroting voor 2014.

De kaders die hierna volgen hebben betrekking op het opstellen van de begroting vóór het toepassen van eventuele bezuinigingen. Vooralsnog is er nog sprake van een overschot op de begroting van 2014 € 501.187 wat inhoudt dat er op dit moment nog geen redenen zijn om voor deze begroting extra bezuinigingen in te zetten. De junicirculaire kan hier meer duidelijkheid over geven.

3.1. Basis

De basis voor de begroting 2014 wordt gevormd door:

- De jaarschijf 2014, zoals opgenomen in het meerjarenperspectief 2013-2016.
- De structurele effecten vanuit de jaarrekening 2012.
- De structurele effecten vanuit de 1^e financiële bijstelling 2013.

³ de kaderbrief in de perspectiefnota is de zelfde als de eerder dit jaar door het college vastgestelde kaderbrief, hier en daar iets aangepast in redactie en lay out, maar inhoudelijk identiek.

3.2. Loonontwikkeling

Basis salariskosten

De uitgangspunten voor de berekening van de salariskosten zijn:

- Werkelijk salarisniveau op 1 januari 2013.
- De formatie zoals opgenomen in het personeelsinformatiesysteem (PIMS) per 1 mei 2013.
- College- en directiebesluiten over toekomstige aanpassingen in de formatie.
- (Reguliere) periodieken.
- De rechtspositie van de medewerkers.
- Premies werkgever voor pensioen en sociale verzekering op het peil van 1 mei 2013.

Cao

Op dit moment is er nog geen cao afgesloten voor het jaar 2013 en verder. Het college van Arbeidszaken van de VNG en de vakbonden hebben vrijdag 5 april de inzetbrieven uitgewisseld voor het overleg cao gemeenten. De gesprekken hierover zullen in mei starten. Op basis van de inzetbrieven wordt het resultaat van de basisberekening salariskosten (zie onder “basis salariskosten”) verhoogd met:

- Een structurele stijging Cao loon met 0% voor het jaar 2013.
- Voor het jaar 2014 houden we rekening met een stijging van 2% van de bruto lonen.
- Wij verwachten voor 2014 geen stijging van de sociale lasten. Dit is gebaseerd op het sociaal akkoord tussen regering en de sociale partners en maatregelen om de kosten van pensioenen te verlagen.

Overige salariskosten

Daar waar nieuwe Cao-afspraken van toepassing zijn, worden de budgetten aangepast. Het betreft de volgende onderdelen:

- Wachtgeldverplichtingen;
- Uitkeringen aan oud-wethouders;
- Rechtspositionele uitkeringen aan voormalige medewerkers;
- Op peil brengen en houden van de hoogte van pensioenrechten (oud) wethouders.

Personeelskosten en urenverdeling

De verdeling van de personeelskosten gebeurt vanuit de kostenplaatsen apparaatskosten binnendienst en buitendienst over de producten van de afdelingen. Dit gebeurt procentueel op basis van een inschatting van de tijdsbesteding.

3.3. Prijspeil

Voor de begroting 2014 geldt de “nullijn”, met uitzondering voor niet direct te beïnvloeden tarieven van derden voor onder andere: vervangingsinvesteringen, onderhoud gebouwen, contracten, stroom, gas, water, olie, benzine, premies voor verzekeringen, waterschapslasten en belastingen en heffingen.

De vastgestelde prijsstijgingen worden in de begroting opgenomen, zodra deze bekend zijn.

3.4. Volume-effecten

We houden rekening met de financiële gevolgen van volume-effecten die het gevolg zijn van bestaand beleid. Als deze effecten optreden, worden ze in de productenraming genoemd en beargumenteerd.

Zulke volume-effecten doen zich voor bij budgetten die (mede) gebaseerd zijn op het aantal inwoners, woonruimten, leerlingen, uitkeringsgerechtigden, op de lengte van wegen en op de oppervlakte groen.

Bij de inkomstenramingen van huren en pachten, leges en andere rechten, belastingen, uitkeringen en bijdragen wordt ook rekening gehouden met volume-effecten.

Voor inwoners geldt de volgende prognose:

<i>jaar</i>	<i>inwoners</i>
2013	33.420
2014	33.440
2015	33.460
2016	33.480
2017	33.500

3.5. Rentepercentages

Uitgangspunt voor de toe te passen rentepercentages:

- Voor (eventueel) aan te trekken lang geld: 3%.
- Voor (eventueel) aan te trekken kort geld: 1%.
- Voor het uitzetten van geld: 1%.
- Voor de toevoeging aan de reserves en bestemmingsreserves, de zogenaamde bespaarde rente, geldt de marktrente: 2%.
- Voor de berekening van kapitaallasten van nieuwe investeringen voor de rentecomponent: 3%.
- Voor de bestaande investeringen met vaste percentages deze percentages blijven toepassen.
- Voor de resterende investeringen het omslagpercentage aanhouden.

3.6. Subsidies

Begin 2012 heeft de raad de geactualiseerde Algemene subsidie verordening (ASV) vastgesteld. De subsidies die onder deze verordening vallen, zijn in twee groepen ingedeeld:

- Budgetsubsidies
- Waarderingssubsidies

Budgetsubsidie

Voor de budgetsubsidies geldt dat voor de begroting 2014 uitgegaan moet worden van de samengesteld gewogen gemiddelde CPB indexen “materie overheidsconsumptie” en “loon- en prijsontwikkeling” zoals opgenomen in de junicirculaire van 2013. Voor 2014 gaan we daarom uit van de netto materiële consumptie van 1,75%; voor de lonen en salarissen geldt een percentage van 2.

In artikel 13 van de ASV is aangegeven dat het college voor 1 juli 2013 aan de subsidieaanvrager meedeelt welk budgetbedrag inclusief de samengesteld gewogen gemiddelde index voorlopig in de gemeentebegroting 2014 is opgenomen. Op grond van dit budgetbedrag moet de subsidieaanvrager voor 1 oktober 2013 een activiteitenplan en een begroting indienen.

Waarderingssubsidie

In de ASV is niets geregeld over het indexeren van de waarderingssubsidie. Daarom wordt voor 2014 uitgegaan van de nullijn, tenzij hierover andere afspraken zijn gemaakt.

3.7. Kapitaallasten / onderuitputting

De kapitaallasten van investeringen (rente en afschrijvingen) staan in de gewone exploitatiebegroting. Er zijn twee situaties waarin die begrote kapitaallasten niet volledig nodig zijn.

1. Soms vinden geplande investeringen (waarvoor het krediet al beschikbaar is gesteld en de kapitaallasten al zijn geraamd) pas een of meer jaren later plaats. In het lopende begrotingsjaar vallen de kapitaallasten daardoor vrij.
2. Ook voor nieuwe investeringen worden de kapitaallasten op jaarbasis geraamd. Omdat in het jaar waarin het krediet wordt verleend geen kapitaallasten worden toegerekend, kunnen deze kapitaallasten als “onderuitputting” worden ingezet.

In de begroting wordt daarmee al structureel rekening gehouden tot een bedrag van € 202.500. Het bedrag dat daarboven vrijvalt is als incidentele bestedingsruimte beschikbaar.

3.8. Belastingen en tarieven

Voor 2014 wordt rekening gehouden met een algemene tariefstijging van 2% voor de OZB⁴ en 2% voor de overige belastingen en de verhuur van sportaccommodaties.

Het tarief voor de afvalstoffenheffing is gebaseerd op een volledige kostendekking inclusief het verdisconteren van de kwijschelding.

Het tarief van de rioolheffing wordt vastgesteld vanuit het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP) 2011-2015. Hierbij is ook rekening gehouden met het verdisconteren van de kwijschelding.

Bij de vaststelling van de begroting 2013 is afgesproken om het tarief voor de toeristenbelasting 2014 met € 0,05 te verhogen naar € 1,15 per persoon per overnachting.

⁴ bron: consumentenprijsindex 2014 uit de tabel 1.1 kerngegevens voor Nederland 2011-2016 van het Centraal Economisch Plan 2013 van het CPB

Uitgangspunten tarieven 2014

Soort heffing	2013	2014
Onroerendzaakbelasting⁵		
eigenarenheffing % WOZ-waarde (woningen)	0,0987 %	0,1007 %
eigenarenheffing % WOZ-waarde (niet woningen)	0,1708 %	0,1742 %
gebruikersheffing % WOZ-waarde (niet woningen)	0,1370 %	0,1397 %
totaal niet-woningen	0,3078 %	0,3139 %
Afvalstoffenheffing		
1-persoonshuishouden	€ 160,00	Kostendekkend
2-persoonshuishouden	€ 182,00	Kostendekkend
3- of meerpersoonshuishouden + recreatiewoningen	€ 205,00	kostendekkend
Rioolheffing		
per aangesloten perceel	€ 248,50	€ 258,50
Reinigingsrechten		
	€ 107,00	kostendekkend
forensenbelasting⁶		
afhankelijk van de vastgestelde WOZ-waarde		
tot € 60.000,00	€ 361,00	€ 368,00
van € 60.000,00 tot € 90.000,00	€ 443,00	€ 451,50
van € 90.000,00 tot € 120.000,00	€ 465,00	€ 474,50
van € 120.000,00 tot € 150.000,00	€ 476,50	€ 486,00
van € 150.000,00 tot € 180.000,00	€ 538,50	€ 549,00
van € 180.000,00	€ 678,50	€ 692,00
toeristenbelasting		
per persoon per overnachting	€ 1,10	€ 1,15

⁵ bij de tarieven onroerendzaakbelasting is nog geen rekening gehouden met de WOZ-waardeontwikkeling

⁶ bij de tarieven forensenbelasting is nog geen rekening gehouden met de WOZ-waardeontwikkeling

Leges en overige tarieven:

- *Brandweerrechten*
Deze leges worden voor 2014 met 2% verhoogd.
- *Lijkbezorgingsrechten,*
Deze leges worden voor 2014 met 2% verhoogd.
- *Algemene leges*
De algemene leges worden in principe met 2% verhoogd tenzij deze door het rijk worden vastgesteld.
- *Marktgelden en standplaatsen.*
De tarieven voor de marktgelden en de standplaatsvergoeding gaan met 2% omhoog. Hiernaast gaan energietarieven met 3% omhoog.
- *Sporttarieven*
Een verhoging van 2%.
- *Leges omgevingsvergunning*
Deze leges opbrengsten worden berekend op een 100% kostendekking.
- *Leges lijkbezorgingsrechten*
Deze leges opbrengsten worden berekend op basis van 100% kostendekking overeenkomstig de vastgestelde uitgangspunten.

3.9 Gemeenschappelijke regelingen

Voor de ramingen van het aandeel in het nadelige saldo van de gemeenschappelijke regelingen, wordt de door die regelingen in hun begrotingen opgenomen bijdrage als uitgangspunt genomen.

3.10. Circulaires Gemeentefonds

Voor de berekening van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds wordt uitgegaan van de bedragen zoals opgenomen in de “meicirculaire” van 2013 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

3.11. Reserves en voorzieningen

Voorgenomen beschikkingen over de reserves en voorzieningen worden op grond van de begrotingsvoorschriften in de programma's en in de productenraming van de afdelingen zichtbaar. Dit betekent dat bij de samenstelling van de conceptbegroting een nauwkeurige inschatting moet worden gemaakt van de besteding van de reserves.

4. Kaders meerjarenraming 2015 tot en met 2017

De uitgangspunten voor de meerjarenraming zijn de volgende.

- De conceptbegroting 2014 vormt de basis.
- Voor loonontwikkeling wordt een percentage gehanteerd van 1% voor 2015, 1,5% voor 2016 en 2% voor 2017.
- Een stijging van de sociale lasten voor de werkgever per jaar van 0,5% van het bruto jaarsalaris.
- Voor prijsontwikkeling een percentage van 0%, met een uitzondering voor de bij 3.3 aangegeven onderdelen.
- Toepassing van volume mutaties.
- Trendmatige tariefsverhoging op de OZB, Woonforenzen en Toeristenbelasting van 2%.
- Kostendeekkende leges voor de omgevingsvergunning.
- Trendmatige tariefsverhoging op de overige belastingen en leges van 2%.
- Rentepercentage van 3%.
- Voor de gemeenschappelijke regelingen en de grote gesubsidieerde instellingen wordt een gemiddelde jaarlijkse verhoging van 2 % aangehouden.
- Een bijdrage uit de bestemmingsreserve BTW compensatiefonds welke vanaf 2014 in vier jaar tijd in stappen van € 50.000 wordt afgebouwd:
2014: € 175.000
2015: € 125.000
2016: € 75.000
2017: € 25.000
- In verband met opvang van het vervallen van de verfijningsuitkering riolering uit het gemeentefonds wordt jaarlijks tot en met 2016 een bedrag van € 100.000 structureel opgenomen.
- Er is rekening gehouden met de verwachte verkiezingen en de organisatie van de Middenveldtentoonstelling in de betreffende jaren.